

Ο ΑΣΠΡΟΣ (1)

Φίλους δὲν εἶχα πολλοὺς ἐκεί κατῶ, σὴς Ἀσίας τὰ μέρη. Γνώριμους, ποὺ κλέβανε τὸν καιρὸ μου, εἶχα πολλοὺς. Κάθε λίγο ἄρχιζανε κ' ἀπὸ ἕνας τὸ βράδι νὰ περῶσιν τὴν ὥρα του. Ἐγὼ τὴν ὥρα μου ἤξερα πῶς νὰ τὴν περάσω. Μετάφρασα τότε τὸν Ὅμηρον. Μὰ οἱ ἄλλοι — ποὺ νὰ τὸ φανταστοῦν ἐκεῖνοι πῶς ἐγὼ τὴν προσιμῶσα τὴ μοιόφια;

«Μοναξιά εἶπα; Καλὴ εἰ λέω! Σὺν τροφιά, κ' ἀπὸ κείνες! Πρῶτα ὁ Ὅμηρος. Ὑστερα τὰ Λεξικά μου. Ἀφῆτε κιά σημειώματα, σκόλια, χαρτιά, καλαμάρια, πέννες. Ὅλ' αὐτὰ σοῦ μιλῶνε σὲ βλέπουνε, σ' ἀγαποῦνε σὰ γράφεις. Δουκίματα νὰ γράψης ἕνα στίχο μὲ ξένη κένη, σὲ ξένο χαρτί, σὲ ξένο τραπέζι καὶ μὲ ξένο μελάνι, καὶ βλέπεις διαφορά. Εἶναι σὰ νὰ κοιμάται σὲ ἄλλουνοῦ κρεββάτι.

Κι' ὡς τότε πάω ν' ἀλημονήσω τὸ μεγαλύτερό μου φίλο τὰ χρόνια ἐκεῖνα. Πάω ν' ἀλημονήσω τὸ γάτο μου, ποὺ ἀκόμα σπαράζεται ἡ ψυχὴ μου σὴν τὸν ἀκιστοῦ.

Μοῦ τὸν ἔφεραν ἕνα πρωὶ ὄμορο — ἄπρο γαϊάκι σὰν κοινέλι. Μιά χαρὰ νὰ τὸ βλέπης. Μικρὸ μικρὸ, μαλακὸ, παχουλό, ἤμωρο μὲ τὰ μεγάλα τὰ μάτια τὰ πρασινοκίτρινα, καὶ μὲ τὰ χεῖλάκι του πῆσα μαύρο. Λές κ' ὄλο χαμογελοῦσε μὲ τὸ γατήσιο ἐκεῖνο χαμόγελο ποὺ τέλος δὲν ἔχει. Ἔτσι εἶναι, βλέπεις, φτιασμένο τὸ στόμα του.

Παιχνιδιάρικο λές; Μὰ τὰ παιχνίδια του τόδλεπες καὶ δὲ χόρταινες. Κοινοῦπι νὰ περνοῦσε ἀπ' ὀμπρός του, πηδῖδες ὀλόρθες, κομάρα ἢ ράχη του, φρόντα ὀλόστεχη ἢ ὀδρά του, σπῖθες τὰ μάτια του. Μὰ καὶ δὴ καὶ ξεχούμιζε τότες σὲν ἀέρα σὰ δαιμονισμένος ποὺ κωνηρέθη ἕνα τίσις.

Τὸ φαῖ μὰς πάντα μαζί. Ἐπῆνε τὸ γάλα του γλιτώρα γλιτώρα, καὶ σὰν ἔγλειψε αὐτὸς τὰ γαλασιώμενα του γένεια, ἐγὼ ἀπόσωνα τότες τὸ δικό μου φαῖ. Καθίζαμε ὕστερα στὴ σπουδῇ. Ἐγὼ στὴν καρτέλα μου, αὐτὸς ἀπάνω σὲν μεγαλύτερο Λεξικό. Πότες φορὲς τονὲ χρειαζόμορον ἐκεῖνον τὸ Γαζῆ, καὶ δὲν πῆτανε ἢ καρδιά μου νὰ τοῦ χαλάσω τὸ χουζοῦρι, ἐκεῖ ποὺ μισοκοιμότανε γουργυρίζοντας.

Τὶ τὰ θές! γενήκαμε φίλοι ἀχώριστοι. Στιγμὴ δὲν ἔφευγε ἀπὸ κοντά μου. Κατάντησε νὰ νοιώθουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον τίσο καλὰ, ποὺ ὡς κ' ἂν θύμωνα, αὐτὸς τὴ δουλειά του.

Περάσανε μερικοὶ μῆνες, μεγάλωσε τὸ γατί. Ὡρες ὥρες μοῦ ἔφευγε ὄμως τώρα, καὶ δὲν τὸ ξανάβριζα εὐκολα. Πότες σὲν περιβόλι ἐκοῦσε βόλτες, πότες παρῖξω, κάποτες τρώπωνε καὶ σὲ ξένα σπῖθια. Μιὰ μέρα μάλιστα τὸν εἶδα καὶ ραχάτευσ ἀπάνω σὲ μιὰ στέγη ποὺ εἶχα κάτω ἀπὸ τὸν ἀψηλὸ ἡλιακὸ μου. Τὶ τὸν ἔφερε ἐκεῖ π' ἄρα δὲν καλοκατάλαβε στὴν ἀρχῇ. Κατόπι ὄμως παρατήρησα πῶς σὲν ἀντικρουοῦ ὀπιτιοῦ τὰ κεραμίδια, ποὺ δρόμος στείς τὰ χῶριζε ἀπὸ τὰ δικὰ μου ραχάτευσ ἄλλη γάτα, μὲ μάτια κ' αὐτῇ μισόκλειστα. Σὰ νὰ μορῖσσηκα τότες κἀτι. Ὅμως μῆτε ὁ δικός μου γάτος, μῆτε ἡ φιλενάδα ἀπ' ἀντίκρου δὲν μοῦ δάκανε τὴν παραμικρὴν ἄφορμῇ νὰ ὑποψιστώ τίποτες προχωρημένους ἀγάπες ἀναμεταξύ τους. Ἔτσι, σὰ νὰ βρισκότανε ἀπὸμα σὲ ἔξωπορ κῶμορ ὁ καθένας.

Ἦρες κ' ὥρες περνοῦσαν κάποτε, κ' ἔπῆνε τὸ γάλα τὸν ἄπρο γαϊάκι σὴν τὸν ἀκιστοῦ.

Ἐνηντην οἱ δύο τους σ' αὐτῇ τῇ βαθειά μελέτῃ. Λές καὶ πρόμπανε ἢ ἀνικρυνῇ ἢ γάτα νὰ ὀρμάτῃ ἢ δουλειά. Λές καὶ πλέχνανε σὲν μεταξὺ τὰ ὄνειρά τους, τὴν ποιητῆ τους.

Ἐμένα αὐτὰ δὲ μοῦ πολυερέζανε. Σουηθισμένος ἔχω πάντα τὸν Ἄσπρο κοντά μου, σὰ νὰ ζούλεκα τώρα. Σὰ νὰ μὴν μποροῦσα νὰ δουλέψω μὲ τὴν καρδιά μου καθῶ, τὰ πρῶτα.

Μιά πρωιῇ, ὅ,τι σημάθηκα, ἀκούγω φιλῆ, ἔσπρμένη φωνῇ, σὰ νὰ ἔλειπε μισρὸ, ἢ σὰ νὰ περιπίεζε κανένα δρομοπαῖδι μιὰ μου γιγνώσκω ποὺ ἀγαποῦσε νὰ τραγουδῇ. Ἄξαφτα στοματῆι ἢ φωνῇ σὰ νὰ τὴν ἔκοφες μὲ μαχαίρι. Κατόπι ἄρχισε ἕνα χαμηλόφωνο βουήκη, ποὺ τέλος δὲν εἶχε. Ὅ,τι πῆχνα μέλιτσα, ἀνέβαινε σὰν ἀνέμου φόσημα ἀπὸ τὰ παράθυρα. Στοματῆι κ' αὐτῷ. Δὲν ξανακούστηκε τίσις μερικὴ ὥρα. Ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸν κερὶ μου ὄμως — καὶ τὸ γάλα τοῦ Ἄσπρου πλῆι γὰ νάρθη κ' αὐτῷς — ἀκούγονται ἰωτὰ γατήγια ξεφωνητὰ, ποὺ λάθος ποὺ δὲν εἶχε.

Σηκώνομαι καὶ σκίβω νὰ δῶ ἀπὸ τὸν ἡλιακὸ. Ὁ Ἄσπρος μου ἀπάνω στὴ στέγη ἀπὸ τῇ μεῖ, γέριος σταχτῆς γάτος ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὄχι καὶ πολὺ θρημμένος, παλιὸς παλαιότης ὄμως, πολύερος, πολύερος καὶ μορῖσπαερος. Τὸ πρόσωπό του ἦτανε ζωγραφιά μονάχη ἀγαπῶνις καὶ παραλοσῆς. Ἀμέσως τὸν ἀνεγνώρισα. Ἀμέσως τὸ νοιώσα πῶς γὰ καλὸ δὲν ἦθε σὲ κεραμίδια μου ἀπάνω πῶς δὲν τοῦ ἄραζε τοῦ Ἄσπρου μου ἢ ὀμορφιά, ἢ νιότη κ' ἢ καλοθερέψα, ποὺ τότες καιρὸ τὰ ὄνειροῦνταν ἢ ἀνικρυνῇ ἢ γάτα, παλιὰ του ἀγαπημένη, τώρα ὄμως, δίχως ἄλλο τὰ γόρεσε μὲ πότιση τόλμη κ' ἀδιαφορία πρὸς τὴν ἀφαντιά του, κ' ἦθε λοιπὸν νὰ μετρήσῃ μὲ τὸν ἄπρο γαϊάκι. Πῆλο, καὶ νὰ τονὲ φάη μὲ τίς νυχτῆς του.

Σώπανον τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη καὶ κόττασαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον κατὰματῆ. Μῆτε τρίχα μὲ κῆλεσε. Ἀσάλευτος κ' ἐγὼ, νὰ μὴν τοῦς τρομάξω.

Ἦξερα εἰ θὰ γίνῃ ἀνίσως καὶ σάλευς ὁ ἕνας τους. Θὰ ξεχούμιζε μονομιῆς ὁ ἄλλος γὰ νὰ προλάβῃ, καὶ θὰ τονὲ σπάραζε μὲ τὰ νόχια του.

Ἄλλον τρόπο δὲν ἔβλεπα γὰ νὰ γλωτώσω τὸν Ἄσπρο μου, παρὰ νὰ περιχόσω τὸν ξέο γάτο νερό καὶ νὰ τονὲ διώξω. Ξισμαπαίνω λοιπὸν σιγανὰ σιγανὰ, καὶ παίνω ποτῆρι νερό. Βγάνω πάλε σημαδεῶ, πετῶ τὸ νερό. Περιάει τὸ ἔρω ἀπάνω ἀπὸ τῇ ράχη τοῦ ξένου γάτου, καὶ χύνεται ὄλο σὲν Ἄσπρο μου! Ἐγῖναν ὄλ' ἄφεσθῆς. Ἀνατρομάζει ὁ Ἄσπρος, ξορμάει ὁ σταχτῆς καὶ τοῦ καθίζει δυνατῇ καὶ βαθειά νοχτῆ σὲν πλεορό του! Κόκκινος ἀμέσως τὸ κάταπρο ἐκεῖνο πλεορό! Ἀκόμα τὸ βλέπω τὸ αἷμα. Ἐφυγε ὁ ξένος γάτος ἀστραπῇ σὰ μὲ εἶδε. Ἐκίχης καὶ ὁ λαθωμένος μου Ἄσπρος νὰ φύγῃ κ' αὐτῷς. Πρὶ νὰ κατεῖδῃ ὄμως κοντοστάθηκε μιὰ, καὶ ῥόρισε καὶ μὲ κότταζε. Ἦσαν περιλοπῇ ἢ ματιά του. Σὰ νὰ μὲ ἔλεγε πῶς δὲν τὸ πρόμπανε τέτοιον κῆμωμα ἀπὸ τὸν πιστό του φίλο. Πῆδηξε κάτω ὕπερα καὶ χάθηκε κ' αὐτῷς ἀπ' ὀμπρός μου.

Περάσανε μέρες, βδομάδες, μῆνες παρῶσιν, καὶ δὲν ξαναφάνηκε πιά ὁ Ἄσπρος! Πρέπει νὰ φῶρησε, εἶπα. Ἔβλεπα ἀνθρώπους νὰ τονὲ βροῦνε, ρώτηζα, γύριφα, ὄλα τοῦ κάκου.

Μιά βραδινῇ, ὅ,τι ἀρχίσε νὰ σκοτεινιάζῃ, ἐκεῖ ποὺ περπατοῦσα σὲν περιβόλι ὀλομό-

ναχος, ἀκούγω γατήγια φωνῇ, σὰν παραπονοιαρική. Κάμνω νὰ δῶ... ὁ Ἄσπρος. Ἦσαν τώρα λιγνός, εἶχε καὶ τὸ σημάδι τῆς λαθωμιας σὲν πλεορό του. Ἐστραμα ἀπὸ τῇ σσηκῆτη. Μὲ χιλια χαδευτικὰ μου λόγια σκίβω νὰ τὸν ἀγγίξω, νὰ τὸν πάρω στὴν ἀγκυλά μου. Μόλις μὲ βλέπει σμαί του, ἕνα πῆδημα καὶ γίνεται ἀφαντος πάλι!

Δὲν τὸν ξανάβιθα πιά ἀπὸ τότες τὸν Ἄσπρο μου.

A. ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Πρωιότης

(1) Ἀπὸ τὴν ἱστορία μου τὴ δηγήθηκα ὁ Παύλος. Δικός του ἦταν ὁ ἄπρο γάτος.